

Lekcja o pieniądzu

Temat: „W świecie pieniądza”

Obszar nauczania:

Wiedza o społeczeństwie

Treści nauczania zgodne z podstawą programową:

Szkołą gimnazjalna III etap edukacyjny

27. Pieniądz i banki: Uczeń

- 1) przedstawia na przykładach funkcje i formy pieniądza w gospodarce rynkowej;
- 2) wyjaśnia, czym zajmują się: bank centralny, banki komercyjne [...]

Pytanie kluczowe: (do wyboru)

- 1) Jakie funkcje pełni pieniądz?
- 2) Co to jest mechanizm kreacji pieniądza?
- 3) Czy pieniądz można kreować?
- 4) Jaka jest rola banku centralnego?
- 5) Jaka jest różnica między bankiem centralnym a bankami komercyjnymi?
- 6) Czym zajmuje się bank centralny, a czym banki komercyjne?

Cele lekcji

Uczniowie:

- 1) dowiedzą się, jakie w historii występowały formy pieniądza,
- 2) poznają funkcje pieniądza,
- 3) dowiedzą się, jakie są współcześnie rodzaje pieniądza oraz co z tego może wynikać np. dla konsumenta,
- 4) dowiedzą się, na czym polega kreacja pieniądza,
- 5) poznają różnice między bankiem centralnym, a bankami komercyjnymi,
- 6) nauczą się analizować i interpretować różnego rodzaju źródła – w tym prezentacje, animacje - pod kątem wyszukiwania informacji.

Cele lekcji w języku ucznia:

Na dzisiejszych zajęciach:

- 1) dowiesz się, czy pieniądz zawsze występował w takiej formie, jak współcześnie,
- 2) poznasz różne funkcje pieniądza
- 3) dowiesz się, jakie są współcześnie rodzaj pieniądza i co z tego może wynikać dla Ciebie, jako np. konsumenta
- 4) dowiesz się, na czym polega kreacja pieniądza
- 5) posługując się konkretnymi przykładami poznasz różnice między bankiem centralnym a bankami komercyjnymi
- 6) dowiesz się, czy banki komercyjne mają takie same funkcje jak bank centralny

- 7) nauczysz się analizować interpretować różnego rodzaju źródła – w tym prezentacje, animacje - pod kątem wyszukiwania informacji.

Czas: 1 godzina lekcyjna

Metody i formy pracy:

„światła”, rozmowa w parach, praca w grupach, rozsypanka, fragmenty analizy SWOT, praca z multimediami

Słowa kluczowe:

pieniądz, bank centralny, bank komercyjny, kreacja pieniądza, pieniądz kruszcowy, pieniądz papierowy, pieniądz elektroniczny.

Pomoce dydaktyczne

- 1) „Światła” kartki czerwone, zielone i żółte dla każdego ucznia.
- 2) Prezentacje na stronie www.nbportal.pl
- 3) Bankoteka nr 1 z 2011 r.; nr 2, nr 3 z 2012 r.
- 4) Komputer/komputery posiadający dostęp do Internetu oraz projektor.
- 5) Duże kartki papieru i materiały piśmiennicze.

Przebieg zajęć

Wersja 1

Nauczyciel prosi uczniów, aby porozmawiali w parach na temat „**Co byłoby gdyby nie było pieniądza?**”. Dodatkowo precyzuje zakres rozmowy zadając pomocnicze pytania:

- *W jaki sposób zapłaciłbyś za przejazd autobusem lub zakup butów?*
- *Co mogłoby zastąpić pieniądze, które odkładasz na wyjazd na wakacje?*
- *W jaki sposób określiłbyś wartość domu, który chcą kupić np. Twoi krewni?*

Pytania – osoba prowadząca - można zapisać na tablicy/flipcharcie lub skorzystać ze slajdu (ekran 1).

Nauczyciel wyznacza czas rozmowy, a po jego zakończeniu prosi wybrane osoby – trzy/cztery – o refleksję i odpowiedź na pytanie: **Czy było łatwo wyobrazić sobie taką sytuację, czy nie?** Następnie podsumowuje wypowiedzi uczniów i mówi o celu zajęć, a dokładnie, na jakie pytania odpowiedzą dzisiejsze zajęcia (ekran 2). Sprawdza, czy uczniowie rozumieją cel zajęć, czyli pytania z ekranu 2, korzystając z techniki światła (kartki czerwone, żółte, zielone).

Wersja 2

Nauczyciel rozpoczyna zajęcia od odtworzenia fragmentu utworu – do wyboru są „Money” (Liza Minnelli, Joel Grey) lub „Mamona” (Republika) - a następnie stosując burzę mózgów prosi uczniów o odpowiedzi na pytania: **O czym oni śpiewali? Czy pieniądze „kręcą” światem?** Podczas prezentacji utworów

nauczyciel może również wykorzystać teksty piosenek (ekran 1). Po zebraniu odpowiedzi podsumowuje, że *dzisiejsze zajęcia będą dotyczyć pieniądza* i prezentuje pytania, na które uczniowie uzyskają odpowiedź w czasie lekcji. Korzystając z techniki świateł – kartki czerwone, żółte, zielone – sprawdza zrozumienie pytań/celu zajęć.

Uwaga! Prowadzący może dodatkowo poprosić uczniów o zebranie pytań (np. spisanie ich na małych karteczkach), na które chcieliby uzyskać odpowiedź. Ten materiał może zostać wykorzystany, jako zadanie domowe lub jako problemy do projektów realizowanych przez uczniów zarówno na zajęciach, jak i w czasie projektów gimnazjalnych.

1. Prowadzący prosi uczniów, aby dobrali się w pary. Może to zrobić w taki sposób, że przed rozpoczęciem zajęć przygotowuje kserokopie banknotów związanych z historią i współczesnością Polski z wykorzystaniem strony <http://banknotypolskie.pl/banknoty/>. Każda kopia banknotu składa się z dwóch części (awers i rewers), a uczniowie dobierają się w pary tak, aby powstał jeden banknot, czyli szukają awersu i rewersu jednego banknotu.

Nauczyciel może również wykorzystać stronę <http://e-waluta.net.pl/index.php/banknoty-l-m.html> i wówczas uczniowie będą dopierać się w pary według banknotów poszczególnych państw, czy waluty UE. Kiedy nauczyciel wykorzysta kopie banknotów do tworzenia par, warto aby po zakończeniu zadania zadał uczniom pytania: **Czego dowiedzieliście się podczas tworzenia dwójek (par)? Na jakie trudności napotkali w czasie ćwiczenia?**

Następnie rozdaje uczniom materiał pomocniczy nr 1 (ekran 3) lub kiedy wykorzystuje komputery z dostępem do Internetu prosi o odszukanie Bankoteki nr 1 z 2011 r., a w niej artykułu „Od paciorków do kart kredytowych” Magdaleny Zielińskiej. Nauczyciel wprowadza uczniów w temat zadania i wyjaśnia, że *Nie zawsze w historii ludzie używali pieniędzy takich jak obecnie. Dlatego waszym zadaniem – na podstawie artykułu – będzie podanie form pieniądza występujących w historii oraz rodzajów pieniądza, które spotykamy współcześnie.*

Warto, aby uczniowie pracując w parach korzystali np. z tabeli zamieszczonej poniżej (ekran 3)

Formy pieniądza w historii, czyli co zastępowało pieniądze w przeszłości	Rodzaje pieniądza współcześnie, czyli jakie rodzaje pieniądza mamy współcześnie
<ul style="list-style-type: none"> - sól - zboże - skóry - paciorki - muszelki 	<ul style="list-style-type: none"> - pieniądz pełnowartościowy (kruszcowy) - pieniądz papierowy (banknoty) i metalowy (monety) - pieniądz bezgotówkowy (czeki)

- metale (złoto, srebro, miedź)	- pieniądź plastikowy (karty płatnicze, karty kredytowe) - pieniądź elektroniczny
---------------------------------	--

Dodatkowo nauczyciel może oprócz artykułu rozdać uczniom rozsypankę w postaci różnych pojęć, które mają przyporządkować do odpowiedniej kolumny. Przykładowe pojęcia: *metale (złoto, srebro, miedź), muszelki, paciorki, pieniądź bezgotówkowy (czeki), pieniądź elektroniczny, pieniądź papierowy (banknoty) i metalowy (monety), pieniądź pełnowartościowy (kruszcowy), pieniądź plastikowy (karty płatnicze, karty kredytowe), skóry, sól, zboże.*

Ta część zajęć jest ważna, ponieważ będzie ona służyć do kolejnych ćwiczeń. Dlatego warto, aby nauczyciel stosując światła sprawdził, czy uczniowie rozumieją polecenie i pamiętał o wyznaczeniu czasu pracy.

Uwaga! Pracując z komputerem posiadającym dostęp do Internetu uczniowie mogą również wykorzystać inne materiały i strony np. NBP i CEO (KOSS i „Młodzi Przedsiębiorczy”).

Po zakończeniu pracy prowadzący prosi uczniów o odpowiedzi np. każda para przyporządkowuje jedno pojęcie.

- Następnie nauczyciel przypomina definicję pieniądza i korzystając z prezentacji NBP http://www.nbportal.pl/prezentacje/pieniaz/Cechy_pieniadza.html prosi uczniów, aby na podstawie informacji na temat cech pieniądza określili, jakie pieniądź pełni funkcje (ekran 4).

Przykładowe wprowadzenia: *Pieniądź jest takim towarem, który możemy wymienić na inne, a także spełniać nim zobowiązania i wyrażać wartość zgromadzonego bogactwa. Bez względu na formę, w jakiej występuje spełnia trzy poniższe funkcje:*

- *Jest środkiem wymiany.*
- *Jest miernikiem wartości.*
- *Jest środkiem tezauryzacji, czyli przechowywania wartości.*

*Obejrzyjcie za chwilę prezentację, na podstawie której określicie trzy wymienione funkcje pieniądza podając przykłady odnoszące się do waszego doświadczenia. W podsumowaniu każda z grup odczytuje swoje przykłady. Dodatkowo nauczyciel może podać czasowniki, które mają wykorzystać uczniowie do tworzenia przykładów. Proponowane czasowniki: *oszczędzać, kupować, porównywać.**

Na zakończenie tej części zajęć nauczyciel może zwrócić uwagę na to, że wartość pieniądza może ulegać zmianie i zachęcić uczniów do zapoznania się – już indywidualnie - z prezentacjami dotyczącymi pieniądza na stronie www.nbportal.pl

Uwaga! Proponowana lekcja nie ma na celu zapoznanie uczniów z pojęciem inflacji, dlatego podana propozycja służy przede wszystkim budzeniu zainteresowań uczniów i pokazaniu ciekawych źródeł w Internecie, tak samo jak propozycja wyjaśniania pojęcia płacidło. Linki do stron znajdują się na ekranie 4.

3. W kolejnej części zajęć nauczyciel dzieli uczniów na cztery grupy i rozdziela zadania według schematu (ekran 5):
- Grupa I –mocne strony posiadania pieniądza papierowego w portfelu
 - Grupa II - słabe strony posiadania pieniądza papierowego w portfelu
 - Grupa III - mocne strony posiadania pieniądza plastikowego w portfelu
 - Grupa IV - słabe strony posiadania pieniądza plastikowego w portfelu
- Każda z grup otrzymuje kartkę papieru oraz mazaki (markery). Prowadzący sprawdza, czy uczniowie rozumieją zadania, jak to było w poprzednich przypadkach wykorzystuje do tego celu technikę świateł. Następnie wyznacza czas pracy, a po jego zakończeniu grupy wywieszają plakaty z przygotowanymi przez siebie informacjami. Plakaty są umieszczone w taki sposób, że tworzą informacje mocne i słabe strony pieniądza papierowego oraz mocne i słabe strony pieniądza plastikowego.

Uwaga! Propozycja podziału zadań i utworzenia grup. Nauczyciel może napisać na czterech kartkach papieru po jednym zadaniu – przy czym każda kartka papieru jest w innym kolorze – a następnie porozcinać kartki w taki sposób, aby suma wszystkich kawałków utworzyła liczbę osób w klasie. Uczniowie losują jeden kawałek i dobierają się w grupy, dodatkowo składając kartę zapoznają się z zadaniem jakie ma ich zespół.

Podsumowaniu tej części zajęć nauczyciel może przeprowadzić dwuwariantowo, ale za każdym razem powinien przypomnieć uczestnikom, że są jeszcze inne rodzaje pieniądza niż te, nad którymi pracowali w grupach.

Wariant 1

Każda z grup przedstawia efekty swojej pracy, przy czym wszyscy uczniowie - po odczytaniu mocnych i słabych stron - mają możliwość dodać swoje uwagi.

Wariant 2

Grupy wywieszają plakaty i następnie każdy uczeń ma czas na to, aby zapoznać się ich zawartością. Potem nauczyciel zadaje uczniom pytanie: **Który rodzaj pieniądza wybierzesz, kiedy np. jedziesz na wycieczkę klasową do innego miasta, a który kiedy idziesz na większe zakupy?** Uczestnicy udzielają odpowiedzi w rundce bez przymusu lub każdy uczeń otrzymuje dwie metki (jedna np. zielona symbolizuje wycieczkę, a druga żółta symbolizuje zakupy), które przykleja obok preferowanego przez siebie rodzaju pieniądza.

Tą samą sytuację możemy rozpatrywać również w przypadkach: posiadania większych lub mniejszych dochodów, stałych lub nie dochodów itp.

4. Nauczyciel pisze na tablicy/flipcharcie pytanie: **Czy wiesz, co to jest kreacja pieniądza?** Uczniowie zapoznają się z animacją http://www.nbportal.pl/pl/np/animacje/prezentacje/system_bankowy/mechanizm-kreacji (ekran 6) i udzielają odpowiedzi na pytania:
- 1) Na czym polega kreacja pieniądza?
 - 2) Czym zajmuje się bank centralny?
 - 3) Czym zajmują się banki komercyjne?
- W tym punkcie zajęć uczniowie pracują w tych samych grupach co w pkt 4.

Fakultatywnie – może to być również zadanie domowe

Kiedy nauczyciel ma na to czas może poprosić uczniów, aby odpowiedzieli na jedno z pytań:

- 1) Co stanie się w sytuacji kiedy jedna z osób, nie zwróci pożyczonych do banku pieniędzy?
- 2) Jakie szanse, a jakie zagrożenia tkwią w tej sytuacji np. dla banków, a jakie dla korzystających z oferty banków klientów?

Po zakończeniu pracy w grupach nauczyciel prosi uczniów o odpowiedzi na pytania, ale również warto aby prowadzący zapytał uczestników o refleksję po obejrzeniu animacji.

W podsumowaniu wymienia funkcje banku centralnego i banków komercyjnych – wspólnie z uczniami – a także prezentuje pozostałe funkcje obu instytucji z wykorzystaniem animacji „System bankowy” slajdy 8 (oferta bankowa) i 11 (bank centralny) <http://www.nbportal.pl/prezentacje/system-bankowy/system-bankowy.html>. To zadanie może również powierzyć uczniom pracującym w grupach. Ale dla sprawnej realizacji zajęć warto dokonać prezentacji w formie podsumowania.

5. Na zakończenie zajęć nauczyciel przypomina pytania, które postawił uczniom na początku lekcji i prosi, aby w parach napisali odpowiedzi na te pytania (ekran 8). Prowadzący może zamiast podsumowania w formie przygotowania odpowiedzi w parach. zaprezentować uczniom ekran z pytaniami z prośbą o wskazanie za pomocą świateł znajomości odpowiedzi na poszczególne pytania.

Na zakończenie prowadzący proponuje uczniom zadanie domowe do wyboru (ekran 9).

Zadanie 1

W Polsce działa przynajmniej kilkadziesiąt parabanków i kilkaset firm pożyczkowych. Nie tylko nie podlegają nadzorowi bankowemu, ale nawet nie muszą się nigdzie rejestrować. Z roku na rok rosną w siłę. Obsługują już 3-4 mln Polaków.

Źródło http://wyborcza.pl/1,75248,12297848,Parabanki_rosna_w_sile_Bez_zadnego_nadzoru_obsluguja.html
z dnia 13.11.2012 r.

Czy to ważna informacja dla młodych ludzi? Czy ona dotyczy młodych ludzi? Co musimy wiedzieć o parabankach, czy to są takie same instytucje jak banki? Czy możemy im powierzyć swoje oszczędności, kiedy informują nas w ulotce o wysokim oprocentowaniu lokat?

Odpowiedz na pytania zamieszczone powyżej, a także napisz w jaki sposób odróżnić banki od parabanków. Zadanie przygotuj w formie ulotki dla swoich rówieśników.

Do przygotowania ulotki wykorzystaj artykuły do których linki znajdują się poniżej. Możesz również samodzielnie poszukać informacji na ten temat.

Linki:

http://wyborcza.pl/1,75248,12297848,Parabanki_rosna_w_sile_Bez_zadnego_nadzoru_obsluguja.html z dnia 13.11.2012 r.

http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,12272112,Masz_lokate_w_parabanku_Nie_mozesz_odzyskac_pieniedzy_.html z dnia 13.11.2012 r.

http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,12301699,KE_zaproponuje_w_listopadzie_regulacje_dotyczace_p_arabankow.html z dnia 13.11.2012 r.

<http://wpolityce.pl/wydarzenia/34438-komisja-nadzoru-finansowego-wylicza-kilkanascie-parabankow-zaskarzonych-do-prokuratury-sprawdz-liste-z-dnia-13.11.2012> r.

<http://wpolityce.pl/wydarzenia/34438-komisja-nadzoru-finansowego-wylicza-kilkanascie-parabankow-zaskarzonych-do-prokuratury-sprawdz-liste-z-dnia-13.11.2012>

Zadanie 2

Jesteś pracownikiem zespołu Centrum Pieniądza w NBP. Na spotkaniu grupy zastanawiacie się, w jaki sposób ciekawie opowiedzieć o pieniądzu. Już przygotowaliście szczegółowy zarys, ale chcielibyście zorganizować specjalną salę, ekspozycję, a może tylko wystawę kierowaną do gimnazjalistów. Opracuj propozycję takiego przedsięwzięcia. Przygotuj:

- 1) Rodzaj przedsięwzięcia; napisz czy będzie to wystawa, ekspozycja, czy może sala poświęcona temu zagadnieniu,
- 2) Projekt wystawy/sali/ekspozycji – wg dokonanego wcześniej wyboru - w którym wskażesz ekspozyty i sposób ich wystawienia,
- 3) Ciekawe rozwiązania organizacyjne np. propozycje gier, za pomocą których zachęcisz swoich rówieśników do odwiedzenia miejsca.

Przed rozpoczęciem pracy zapoznaj się z wydawnictwem „Bankoteka” opisującym Centrum Pieniądza.

Opis slajdów – do prezentacji

WPROWADZENIE

Temat lekcji: **W świecie pieniądza**

Materiały do pobrania:
W_1_Scenariusz lekcji

EKRAN 1

Odpowiedzcie na pytania rozmawiając w parach

Co byłoby, gdyby nie było pieniędzy?

- W jaki sposób zapłaciłbyś za przejazd autobusem lub zakup butów?
- Co mogłoby zastąpić pieniądze, które odkładasz na wyjazd na wakacje?
- W jaki sposób określiłbyś wartość domu, który chcą kupić np. Twoi krewni?

EKRAN 2

Ekran 2_A_ link <http://www.youtube.com/watch?v=rkRIbUT6u7Q> – link do strony z dnia 30.10.2012 r. - "Money" - Liza Minnelli, Joel Grey

Ekran 2_B_ tekst utworu "Money" Liza Minnelli, Joel Grey

Ekran 2_C_ link <http://www.youtube.com/watch?v=-R7qqsT6-T8> – link do strony z dnia 30.10.2012 r. - „Mamona” Republika

Ekran 2_D_ tekst utworu „Mamona” Republika

Ekran 2_E_ link <http://www.youtube.com/watch?v=nfZaXfBFhvs> – link do strony z dnia 3.12.2012

Ekran 2_F_ tekst utworu „Friko” GRAMMATIK

Odpowiedzcie na pytania:

O czym oni śpiewali?

Czy pieniądze „kręcą” światem?

EKRAN 3

Na jakie pytania odpowie dzisiejsza lekcja:

- 1) Czy pieniądź zawsze występował w takiej formie, jak współcześnie?
- 2) Jakie funkcje pełni pieniądź?
- 3) Jakie są współcześnie rodzaj pieniądza i co z tego może wynikać dla np. konsumenta?

- 4) Na czym polega kreacja pieniądza?
- 5) Czy banki komercyjne mają takie same funkcje jak bank centralny?
- 6) Jakie są różnice między bankiem centralnym a bankami komercyjnymi?

EKRAN 3

Nie zawsze w historii ludzie używali pieniędzy takich jak obecnie. Dlatego waszym zadaniem – na podstawie artykułu „Od paciorków do kart kredytowych” – będzie podanie form pieniądza występujących w historii oraz rodzajów pieniądza, które spotykamy współcześnie.

„Od paciorków do kart kredytowych” M. Zielińska Bankoteki nr 1 z 2011 (s.19) link do Bankoteki link do tekstu.

Przeczytaj tekst i przyporządkuj pojęcia do poszczególnych kolumn tabeli.

Pojęcia: *metale (złoto, srebro, miedź), muszelki, paciorki, pieniądz bezgotówkowy (czeki), pieniądz elektroniczny, pieniądz papierowy (banknoty) i metalowy (monety), pieniądz pełnowartościowy (kruszcowy), pieniądz plastikowy (karty płatnicze, karty kredytowe), skóry, sól, zboże.*

Formy pieniądza w historii, czyli co zastępowało pieniądze w przeszłości	Rodzaje pieniądza, czyli jakie rodzaje pieniądza mamy współcześnie
- sól	- <i>pieniądz pełnowartościowy (kruszcowy)</i>
- zboże	- <i>pieniądz papierowy (banknoty) i metalowy (monety)</i>
- skóry	- <i>pieniądz bezgotówkowy (czeki)</i>
- paciorki	- <i>pieniądz plastikowy (karty płatnicze, karty kredytowe)</i>
- muszelki	
- metale (złoto, srebro, miedź)	- <i>pieniądz elektroniczny</i>

EKRAN 4

Pieniądz jest takim towarem, który możemy wymieniać na inne, a także spełniać nim zobowiązania i wyrażać wartość zgromadzonego bogactwa. Bez względu na formę, w jakiej występuje spełnia trzy poniższe funkcje:

- *Jest środkiem wymiany.*
- *Jest miernikiem wartości.*
- *Jest środkiem tezauryzacji, czyli przechowywania wartości.*

Obejrzyjcie za chwilę prezentację, na podstawie której określicie trzy wymienione funkcje podając przykłady odnoszące się do waszego doświadczenia. Podczas podawania przykładów użyjcie czasowników – po jednym do przykładu - oszczędzać, kupować, porównywać, w odpowiedniej formie.

Link do prezentacji http://www.nbportal.pl/prezentacje/pieniadz/Cechy_pieniadza.html

Funkcje pieniądza	Przykład związane z doświadczeniem ucznia
• środek wymiany	<i>Za pieniądze kupuje codziennie herbatę w sklepiku szkolnym.</i>
• miernik wartości	<i>Porównuję ceny (wartość) komputera i tabletu.</i>
• środek tezauryzacji (przechowywania wartości)	<i>Oszczędzam pieniądze na przyszłość.</i>

A możesz chcesz dowiedzieć się czegoś więcej?

Sprawdź informacje na temat:

- Co to były płacidlą? link <http://www.nbportal.pl/prezentacje/fenicjanie.html>
- Co to jest inflacja? http://www.nbportal.pl/prezentacje/zjawisko_inflacji/zjawisko_inflacji.html

EKRAN 5

Zastanów się, jakie są mocne, a jakie słabe strony posiadania w portfelu:

- pieniądza papierowego
- pieniądza plastikowego.

Który rodzaj pieniądza wybierzesz, kiedy np. jedziesz na wycieczkę klasową do innego miasta, a który kiedy idziesz na większe zakupy?

EKRAN 6

Czy wiesz co to jest kreacja pieniądza?

Zapoznaj się z animacją na stronie

http://www.nbportal.pl/pl/np/animacje/prezentacje/system_bankowy/mechanizm-kreacji i odpowiedz na pytania”

- 4) Na czym polega kreacja pieniądza?
- 5) Czym zajmuje się Bank Centralny?
- 6) Czym zajmują się banki komercyjne?

Zastanów się nad pytaniami:

- 3) Co stanie się w sytuacji kiedy jedna z osób, nie zwróci pożyczonych do banku pieniędzy?
- 4) Jakie szanse, a jakie zagrożenia tkwią w tej sytuacji np. dla banków, a jakie dla korzystających z oferty banków klientów?

EKRAN 7

Jakie jeszcze funkcje pełnią bank centralny i banki komercyjne?

Zapoznaj się ze slajdami 8 (oferta bankowa) i 11 (bank centralny) w animacji

<http://www.nbportal.pl/prezentacje/system-bankowy/system-bankowy.html>

EKRAN 8

Odpowiedz na pytania:

- 1) Czy pieniądź zawsze występował w takiej formie, jak współcześnie?
- 2) Jakie funkcje pełni pieniądź?
- 3) Jakie są współcześnie rodzaj pieniądza i co z tego może wynikać dla np. konsumenta?
- 4) Na czym polega kreacja pieniądza?
- 5) Czy banki komercyjne mają takie same funkcje jak bank centralny?
- 6) Jakie są różnice między bankiem centralnym a bankami komercyjnymi?

EKRAN 9

Dwie prace domowe do wyboru

Zadanie 1

W Polsce działa przynajmniej kilkadziesiąt parabanków i kilkaset firm pożyczkowych. Nie tylko nie podlegają nadzorowi bankowemu, ale nawet nie muszą się nigdzie rejestrować. Z roku na rok rosną w siłę. Obsługują już 3-4 mln Polaków.

Zródło http://wyborcza.pl/1,75248,12297848,Parabanki_rosna_w_sile_Bez_zadnego_nadzoru_obsługują.html z dnia 13.11.2012 r.

Czy to ważna informacja dla młodych ludzi? Czy ona dotyczy młodych ludzi? Co musimy wiedzieć o parabankach, czy to są takie same instytucje jak banki? Czy możemy im powierzyć swoje oszczędności, kiedy informują nas w ulotce o wysokim oprocentowaniu lokat?

Odpowiedz na pytania zamieszczone powyżej, a także napisz w jaki sposób odróżnić banki od parabanków. Zadanie przygotuj w formie ulotki dla swoich rówieśników.

Do przygotowania ulotki wykorzystaj artykuły do których linki znajdują się poniżej. Możesz również samodzielnie poszukać informacji na ten temat.

Linki:

http://wyborcza.pl/1,75248,12297848,Parabanki_rosna_w_sile_Bez_zadnego_nadzoru_obsługują.html z dnia 13.11.2012 r.

http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,12272112,Masz_lokate_w_parabanku_Nie_mozesz_odzyskac_pieniedzy_.html z dnia 13.11.2012 r.

http://wyborcza.biz/biznes/1,100896,12301699,KE_zaproponuje_w_listopadzie_regulacje_dotyczące_p_arabankow.html z dnia 13.11.2012 r.

<http://wpolityce.pl/wydarzenia/34438-komisja-nadzoru-finansowego-wylicza-kilkanascie-parabankow-zaskarzonych-do-prokuratury-sprawdz-liste-z-dnia-13.11.2012> r.
<http://wpolityce.pl/wydarzenia/34438-komisja-nadzoru-finansowego-wylicza-kilkanascie-parabankow-zaskarzonych-do-prokuratury-sprawdz-liste-z-dnia-13.11.2012>

Zadanie 2

Jesteś pracownikiem zespołu Centrum Pieniądza w NBP. Na spotkaniu grupy zastanawiacie się, w jaki sposób ciekawie opowiedzieć o pieniądzu. Już przygotowaliście szczegółowy zarys, ale chcielibyście zorganizować specjalną salę, ekspozycję, a może tylko wystawę kierowaną do gimnazjalistów. Opracuj propozycję takiego przedsięwzięcia. Przygotuj:

- 1) Rodzaj przedsięwzięcia; napisz czy będzie to wystawa, ekspozycja, czy może sala poświęcona temu zagadnieniu,
- 2) Projekt wystawy/sali/ekspozycji – wg dokonanego wcześniej wyboru - w którym wskażesz eksponaty i sposób ich wystawienia,
- 3) Ciekawe rozwiązania organizacyjne np. propozycje gier, za pomocą których zachęcisz swoich rówieśników do odwiedzenia miejsca.

Przed rozpoczęciem pracy zapoznaj się z wydawnictwem „Bankoteka” opisującym Centrum Pieniądza.

Materiały

Ekran 1_B

"Money" - Liza Minnelli, Joel Grey – tekst w języku angielskim

Źródło: tekstowo.pl

<p><i>Money makes the world go around ...the world go around ...the world go around. Money makes the world go around It makes the world go 'round.</i></p> <p><i>A mark, a yen, a buck or a pound ...a buck or a pound ...a buck or a pound. Is all that makes the world go around That clinking, clanking sound... Can make the world go 'round</i></p> <p><i>Money money money money Money money money money Money money money...</i></p> <p><i>If you happen to rich And you feel like a night's entertainment You can pay for a gay escapade. If you happen to be rich and alone And you need a companion You can ring (ting-a-ling) for the maid. If you happen to be rich And you find you are left by your lover, And you moan and you groan quite a lot You can take it on the chin, Call a cab and begin to recover On your 14-karat yacht! WHAT!?</i></p> <p><i>Money makes the world go around ...the world go around ...the world go around. Money makes the world go around Of that we both are sure... *raspberry sound* on being poor!</i></p> <p><i>Money money money money Money money money money Money money money...</i></p> <p><i>When you haven't any coal in the stove And you freeze in the winter And you curse to the wind at your fate. When you haven't any shoes on your feet, Your coat's thin as paper, And you look 30 pounds underweight When you go to get a word of advice From the fat little pastor, He will tell you to love evermore. But when hunger comes to rap, rat-a-tat rat-a-tat at the window *knock knock* (at the window)</i></p>	<p><i>Pieniądże sprawiają, że świat się kreci ...świat się kreci ...świat się kreci. Pieniądże sprawiają, że świat się kreci to sprawia, że się świat się kreci.</i></p> <p><i>Marka, jen, dolar albo funt ...dolar albo funt ...dolar albo funt to wszystko sprawia się świat się kreci ten brzęczący szcękający dźwięk może sprawić, że świat się zakreći.</i></p> <p><i>pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze pieniądze, pieniądze, pieniądze...</i></p> <p><i>Jeśli zdarzy się, że będziesz bogaty i będziesz czuł nocną rozrywkę będziesz mógł płacić za wesołe eskapady jeśli się zdarzy, że będziesz bogaty i samotny i będziesz potrzebował osoby towarzyszącej możesz zadzwonić po pannę jeśli zdarzy się, że będziesz bogaty i zostaniesz porzucony przez ukochaną osobę będziesz narzekał i jęczał ale głowa do góry zadzwoń po taksówkę i zacznij od nowa na swoim 14 karatowym jachcie.. CO!?</i></p> <p><i>Pieniądże sprawiają, że świat się kreci ...świat się kreci ...świat się kreci pieniądze sprawiają, że świat się kreci tego oboje jesteśmy pewni... *raspberry sound* albo bądź biedny!</i></p> <p><i>pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze pieniądze, pieniądze, pieniądze ...</i></p> <p><i>Kiedy nie masz węgla w piecu i zamarzasz w zimie na wietrze przeklinasz swoje przeznaczenie(rzucasz słowa na wiatr) kiedy nie masz butów na stopach twój płaszcz jest cienki jak papier i wyglądasz jak z 30 kilowa niedowaga kiedy idziesz po radę do grubego niskiego pastora on powie Ci żeby kochać zawsze więcej</i></p>
--	---

<p><i>Who's there? (hunger) oh, hunger!! See how love flies out the door...</i></p> <p><i>For, money makes the world go around ...the world go around ...the world go around. Money makes the world go 'round The clinking, clanking sound of... Money money money money Money money money money... Get a little, get a little Money money money money... Mark, a yen, a buck or a pound, That clinking, clanking, clunking sound, Is all that makes the world go 'round, It makes the world go 'round!</i></p>	<p><i>ale kiedy pragnienie zapuka *puk puk* w okno kto tam? (pragnienie) oh, pragnienie !! zobaczysz jak miłość wylatuje za drzwi...</i></p> <p><i>pieniądze sprawiają, że świat się kręci ...świat się kręci ...świat się kręci pieniądze sprawiają, że świat się kręci to sprawia, że się świat się kręci ten brzęczący szcękający dźwięk.... pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze weź trochę, weź trochę pieniądze, pieniądze, pieniądze, pieniądze marka, jen, dolar albo funt ten brzęczący szcękający dźwięk.... to wszystko sprawia, że świat się kręci to sprawia że świat się kręci</i></p>
---	---

Ekran 1_C_

"Mamona" - Republika Źródło: tekstowo.pl

*Napisałem dziś piosenkę, już jest nieźle, już jest pięknie,
Ale chcę, by była ta wyłącznie dla Mamony.
Ani słowa o miłości, o podłości, polityce
I o niczym innym, nic bez znaczeń dodatkowych.*

*Najpierw Ty, długo, długo nic, tylko Ty, dla Ciebie piszę.
Tylko Ty, po Tobie nie ma nic, dziś piszę dla Mamony.*

*Ile razy to słyszałem, że ktoś kocha, nie wierzyłem,
Bo jak wierzyć w to, gdy ktoś wyznaje dla Mamony.
Ta piosenka jest prawdziwa, ja tu śpiewam, w przekonaniu,
Że nic nie przeżywam, tylko muszę coś zarobić.*

*Najpierw Ty, długo, długo nic, tylko Ty, dla Ciebie piszę.
Tylko Ty, po Tobie nie ma nic, dziś piszę dla Mamony.*

*Ta piosenka jest pisana dla pieniędzy! · Ta piosenka jest śpiewana dla pieniędzy! · Ta piosenka jest nagrana dla
pieniędzy! · Ta piosenka jest wydana dla pieniędzy! · Nie traktuję Cię jak głupca, ja zakładam, że Ty słuchasz
I że widzisz to, ja dzisiaj piszę dla Mamony.
Tak, jak żadna prostytutka nie całuje nigdy w usta
Tak i ja odpuszczam sobie wszystkie moje strofy.*

*Najpierw Ty, długo, długo nic, tylko Ty, dla Ciebie piszę.
Tylko Ty, po Tobie nie ma nic, dziś piszę dla Mamony.*

*Ta piosenka...
Najpierw Ty, długo, długo nic, tylko Ty, dla Ciebie piszę.
Tylko Ty, po Tobie nie ma nic, dziś piszę dla Mamony.*

Ekran 1_D_

Tekst piosenki:

Nie o różach, nie o bratkach x4

Kasa, kasa wielu się wyprze w mani underground'u
Porówna tych co mają ją do boysbandu
Ale spoko, powoli trzymam ją darmo
Pytasz skąd mam ją, za to, że do bitu rym ja dam go
Samplom, czy jakoś im dam bez samplera
Pytam teraz, wiesz gdzie kres jest możliwości komputera
Spytaj swojego producenta o to
Głośnik to cel, droga to jest walizka z forszą
Ale forsa czysta, w którą wkładam me serce
Ten hajs to litry potu na każdym koncercie
To studyjna duszność, to mikrofon rozpalony
To kartek tony, nieraz ucieczki ze szkoły
To setki godzin w pociągach gapiąc się w szybę
To praktyka i ćwiczenia, kartka i wolne style
By potem rym do bitu ożył
My jak juczne woły harujemy
Ty kupujesz płyty i płacisz za to, że my wkładamy w to pracę
Za każdy moment, gdy w empece uderzają Noona palce
Wielu mówi pieniądz brudzi, i rap-fortuny rosną
Ale tylko tych co przy trakach myślą skarbonką
Oto co, a ja z czoła ocieram pot, co na kartkę spada
Gdy kolejne wersy piszę nocą
Jutro na koncert zagram, wypłatę dostanę
Będzie na nowe nagranie, zapłacę czynsz za mieszkanie
Dziwisz się? Nasza praca to rymy i bity
Kupujcie polskie rap płyty

Ref.: Rozwój kosztuje, to nie sklep wolnościowy
Każdy wers nowy, każdy bit i scratch
Lecz, wielu jak sądzę, myśli, że błędę
Pamiętaj, że tylko środkiem do celu są pieniądze

Zobacz ile kasy, chłopaki zgarnęli na płycie
Pewnie bawią się gdzie indziej, na podwórku ich nie widzę
Ale tak myślą ci co nie widzą nas wcale
My z lirycznym arsenałem, przed siebie wytrwale
Wielu myśli, że raperzy w Polsce jeżdżą betami
Ten biznes kojarzy ze złotem i łańcuchami

Jednak większość z nas ozdabia swój świat samplami
Trzeszczącymi płytami, świat komentując rymami
Chciałbym, żeby kasa wypychała moją kieszeń
Ze sklepu Yamahy wyniosłbym wszystko co najlepsze
Przede wszystkim robię muzykę
A potem, myślę jak będzie to brzmieć
Jaką na tym zrobię forszę
Každy z nas jest artystą, ale również człowiekiem
Przecież dziecka nie nakarmię kiedyś wdychanym powietrzem
Jeść musi każdy i ja mam też swoje potrzeby
Droga do ich spełnienia, dla mnie przegrzane samplery
Tyle pracy i wrażeń, rap biznes to spełnienie marzeń
Najpierw piszę rymy, później stoję w kolejce po gażę
Wiesz, nic za Friko

Nie o różach, nie o bratkach x2

Ekran 3_A

Artykuł „Od paciorków do kart kredytowych” Magdalena Zielińska Bankoteka nr 1
Z 2011 r.

Od paciorków do kart kredytowych

Jak płacono kiedyś? Najstarszą znaną formą handlu jest wymiana towarów. Historia twierdzi, że wyspę Manhattan przybysze z Europy kupili od Indian za kolorowe paciorki. Co ciekawe – bartery obowiązują do dziś. Zaczniemy jednak od początku...

Pierwszych transakcji handlowych dokonywano już w prehistorii, choć pojęcie pieniądza jeszcze wówczas nie funkcjonowało. Podstawowym sposobem nabywania dóbr była wymiana – przedmiot za przedmiot – czyli znany do dziś barter. Szybko jednak zorientowano się, że nie zawsze towar towarowi był równy. Wprowadzono więc tzw. pośredników wymiany. Były nimi np. sól, zboże i skóry – dobra podzielne, trwałe i rzadko występujące. To one były pierwszą formą pieniądza.

Z biegiem czasu bardziej praktyczne w handlu stało się płacenie za towary metalami – najpierw były to brąz, miedź i żelazo, potem złoto i srebro. Ale to jeszcze nie były znane dziś monety – były to sztaby, zwykle dużych rozmiarów. Ich dzielnie – by np. wydać „resztę” – było dosyć uciążliwe i zajmowało dużo czasu. Zaczęto więc je rozdrabniać, tworząc mniej lub bardziej foremne kulki. Pierwsze monety datowane są na VII w. p.n.e.

Kilkanaście wieków później, najpierw w Chinach, potem w Europie (w XVII w.) pojawiły się pieniądze papierowe. Kolejne etapy rozwoju pieniądza wiążą się z powstaniem pieniądza bezgotówkowego. Jego namiastkę stworzyli Fenicjanie w postaci uwierzytelnionych tabliczek służących do dokonywania operacji finansowych. Potem pojawiły się konta bankowe, czek i karty płatnicze.

Nowatorski sposób dokonywania opłat w 1914 r. zaproponował Western Union, wydając pierwsze karty obciążeniowe (charge card). Prawdziwa rewolucja nastąpiła jednak dopiero w 1950 r. Firma Diners Club wprowadziła na rynek pierwsze karty kredytowe, dzięki którym jej klienci mogli podróżować bez zapasów gotówki. Właściciel konta na koniec okresu rozliczeniowego otrzymywał zestawienie transakcji wraz z kwotą, którą winien uregulować. Z kolei pierwsza karta kredytowa została wydana w 1958 r. Była to obsługiwana przez Bank of America karta BankAmericard, funkcjonująca do dziś pod nazwą Visa. Rok później American Express wprowadził pierwsze karty plastikowe.

W Polsce karty identyfikacyjne i bankomaty wprowadził na rynek Bank Pekao w latach 80. ubiegłego wieku. W 1990 r. ze struktur sieci hoteli Orbis wyodrębniono dział zajmujący się akceptacją kart, tworząc w ten spółkę PolCard. Karty były obsługiwane za pomocą urzędzeń zwanych potocznie „żelazkami”, dodatkowo każdy z hoteli miał specjalną książkę z numerami niewypłacalnych klientów. W 1991 r. Bank Inicjatyw Gospodarczych wydał pierwszą w Polsce kartę Visa. Dziś rozróżniamy wiele typów kart, zarówno kredytowych, jak i płatniczych. Obecnie w Polsce „plastikiem” można zapłacić w ponad 180 tysiącach placówek handlowych i usługowych.

Na rynku wciąż pojawiają się nowe formy płatności, dostosowane do potrzeb różnych klientów – młodzieży i dorosłych, mieszkających w mieście i w małych miejscowościach. Bez wychodzenia z domu można dziś opłacić rachunki czy wysłać pieniądze wybranemu odbiorcy – wystarczy tylko zalogować się na stronie swojego banku. Osobom, które cenią wygodę i szybkie transakcje, operatorzy sieci komórkowych oferują karty zbliżeniowe zintegrowane z kartą SIM telefonu. Miłośników gadżetów i nowych technologii na pewno ucieszy chip zainstalowany w zegarku. Wystarczy tylko zbliżyć czasomierz do specjalnego czytnika, aby dokonać opłaty. A co jeśli potrzeba gotówki, a w pobliżu nie ma bankomatu? To już nie problem. Wystarczy wejść do placówki handlowo-usługowej, w której funkcjonuje system „Cash back”. Chwilę po włożeniu karty do terminalu otrzymamy gotówkę – na razie do 200 zł.